СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 271. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 20. листопада, 1926. VOL. XXXIV. No. 271. Jersey City, N. J., Saturday, November 20. 1926. THREE CENTS.

АМЕРИКАНСЬКО-МЕКСИКАНСЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЯ ЗАОСТРЮЄТЬСЯ

ВАШИНГТОН, 18. листопада. — Відносини межи Злученими Державами а Мексиком стають щораз більше напружені. Непорозуміння, яке мало свою основу в давній ріжниці поглядів щодо захорони прав американських горожан до нафтових теренів у Мексику, починає прибирати закраски межинародного замішання.

Нині відносини досить напружені через те, що Америка постановила попирати Діяса, провідника ліберальної партії в середно-американській републиці Нікараґві, який протестує проти інтервенції Мексика в нутрішні справи Нікараґви. Америка запротестувала проти вмішування Мексика в справи Нікараґви, а Мексико на се відповіло, що коли Злученим Державам вільно вмішуватися в справи Нікараґви, то вільно се робити й Мексикови.

Протест американського секретаря стейту Келоґа обурив до краю Мексиканців і заострив уже й без того натягнені відносини.

РУМУНСЬКА КОРОЛЕВА ВЖЕ МАЄ ДОСИТЬ АМЕРИКИ.

ЛУИСВИЛ, Кентакі, 18. листопада. — Румунська королева Марія відкликала всю дальшу програму своєї подорожи по Злучених Державах та заявила, що вона відїзджає невідкличнo домів.

За причину своєї постанови королева подала недугу свого мужа, але з огляду на те, що румунський король, як було загально звісно, був хорий ще до її виїзду до Америки, причиною виїзду уважають загально скандали серед її дружини, величезні кошти її подорожи для румунської держави, сумнівність позички та протести іміґрантів проти гнету нерумунських народів у Румунії.

ПЛЯН УСТАНОВЛЕННЯ ЦІН НА 6 ГОЛОВНИХ РІЛЬНИЧИХ ПРОДУКТІВ.

НЮ ЙОРК, 18. листопада. — Едвин Мередит, бувший секретар рільництва, підняв тут на зїзді Торговельної Палати нюйорського стейту плян забезпечення рільників у сей спосіб, що уряд ґарантує їм ціну на 6 головних рільничих продуктів. За сі основні рільничі продукти Мередит уважає: пшеницю, кукурузу, бавовну, вовну, масло й цукор.

З РОСПРАВИ ЗА ВБИЙСТВО ГОЛА.

САМЕРВИЛ, Ню Джерзі, 18. листопада. — До судової салі, де ведеться росправа за вбийство нюбронсвикського проповідника Гола й його любовниці Милс, внесено нині на ліжку паню Ґибсон, яка є головним свідком прокураторії проти обжалованих.

Дрожачим з недуги голосом хора зізнала, що в день убийства вечером вона бачила на місци убийства паню Гол, жену проповідника, та Вилиема Стівенса, її брата, та що вона чула сварку, а відтак вистріли. З її зізнань виходилоби, що пані Гол і її брат наскочили на любовників та зажадали від них вияснення своїх відносин. Як любовники заперечили, що їх відносини інтимні, тоді пані Гол показала переловлені любовні листи. З того вийшла остра сварка, серед якої Стівенс убив Гола, а відтак паню Милс.

НА ЯК ДОВГО АМЕРИЦІ СТАНЕ НАФТИ?

ПИТСБУРҐ, 18. листопада. — Над сим питанием застановлялися нині вчені ґеольоґи й інжинери, зібрані на межинародну конференцію для справ мягкого вугля, зібрану на заклик Карнеґійського Інституту Технольоґії.

Др. Еґлоф виголосив відчит, в якім старався доказати, що Злучені Держави мають стільки мягкого вугля, що з нього можуть виробляти топливо для своїх моторів на цілих 800 літ. Богато учених віднеслося до сих обчислень песимістично.

Один фабрикант подав, що він виробляє в своїх фабриках мягкий вуголь штучно.

БОРОТЬБА ЗА ІСНОВАННЄ В ФІЛЬМОВО-ТЕАТРАЛЬНІМ ПРОМИСЛІ.

АТЛЕНТИК СИТІ, Ню Джерзі, 18. листопада. — На зборах независимих властителів театрів рухомих образків у стейті Ню Джерзі піднесено проти властителів великих театрів закиди, що вони змовилися з продуцентами фільм та стараються разом з ними зломати независимих властителів театрів. Збори постановили в тій ціли зорґанізувати всіх властителів малих театрів, яких в Америці має бути коло 15,000.

ВЕЛИКИЙ ПРОГИБІЦІЙНИЙ ПРОЦЕС.

НЮ ЙОРК, 18. листопада. — Велика лава присяжних у федеральнім суді постановила поставити перед суд як заговірників проти прогибіційного закона шайку з 33 людий, в тому числі 13 сторожів федеральної прибережної сторожі.

ВИРОК СУДУ, ВИДАНИЙ В НЕДІЛЮ, НЕВАЖНИЙ.

ГВАЙТ ПЛЕЙНС, Ню Йорк, 18. листопада. — Висший стейтовий суд, розглянувши апеляцію якогось Джеймса Кларка, котрий був засуджений мировим суддею на 4 місяці вязниці, прийшов до переконання, що сей присуд неважний, бо суддя судив обжалованого в неділю.

Суд заявив, що мировий суддя не має права судити нікого за проступок в неділю.

ПРОТИ КОМПАНІЧНИХ ЮНІЙ

НЮ ЙОРК, 18. листопада. — Збори юнійної ради, що обєднує всі юнії сього міста, постановили виступити з виразним публичним осудом „компанічних юній".

Заява юнії осуджує не лишень юнії, заложені компаніями, але навіть юнії, які обмежують свою діяльність до одної компанії.

ДОМІНІЇ І ЛЬОКАРНО.

ЛОНДОН, 16. листопада. — Міністер заграничних справ Чемберлейн оправдував перед імперіяльною конференцією підписаннє Англією льокарненського договору. Домінії годилися з виводами Чемберлайна, але заявили, що вони того мира підписувати не будуть, а краще хай остане при тім як є. На тих самих нарадах порушено щераз справу цілковитої самостійности доміній. На загал думають, що конференція знайде певну формулу, в якій буде зазначено, що матірний край і домінії суть цілковито свобідні в контролі заграничної політики і своїх власних внутрішних справ.

СЕМІНАРИ УКРАЇНОЗНАВСТВА.

За дозволом Укр. Політосвіти Наркомосвіти при Перших Державних Курсах української мови та українознавства організовано буде спеціяльні українознавчі семінари, а саме: 1) Семінар методики укрмови, 2) Семінар українського письменства, 3) Семінар історії клясової боротьби на Україні, 4) Семінар економіки України, 5) Семінар системи Радянської освіти та Культури на Україні (освітні та мистецькі заклади).

Семінари мають на меті підготувати викладачів укрмови та українознавства до роботи другого ступня українізації по держустановах, підприємствах, клюбах, то-що, а також підготувати та перепідготувати кадри вчителів краєзнавців по ВУЗ-ах та школах м. Харкова. На керовників семінарів запрошено відповідні наукові та культурно - громадські сили Харкова.

АҐРАРНА РЕФОРМА В БЕСАРАБІЇ.

„Діміняца" з 24. X. ц. р. подає, що з земельного фонду, що підпав під реформу, виділено для держави 36,430 гектарів. Ця земля мала би бути для аґрономічних інститутів, сільсько-господарчих шкіл і т. п. На ділі земля роздається в аренду військовим старшинам, висшій адміністрації краю й иншим паразитам. Мало цього, бо для адміністрації цею заграбаною селянам землею заведено аж чотири установи з однаковими функціями, а саме сільсько-господарчі камери, повітові консілерати, сільсько-господ. консілерати та управу фармерів, але їх робота не продуктивна, бо вони лише гриуться між собою. Зате утворено в цих усіх установах тепле прибіжище для всякого панського шумовиння з королівства (реґату), котрі вже й заняли тут всі адміністративні посади.

ЗІ СПОРТУ.

ВЕЛИКЕ ЗАЦІКАВЛЕННЄ БОРОТЬБОЮ ГАРКАВЕНКА ЗІ ЗБИШКОМ.

Як видно з спортових сторін нюйорських американських ґазет, боротьба межи Олександром Гаркавенком а Владеком Збишком викликає велике заінтересованнє в спортових кругах.

Ґазети посвячують богато місця обом противникам; причім одні спортові репортери віщують побіду сильному Українцеви, а другі зручному Полякови.

Боротьба, як відомо, відбудеться в понеділок, дня 22. листопада, в 71-ій Арморі.

РОБОТА ІНСТИТУТУ НАУКОВОЇ МОВИ.

Інститут української наукової мови при Всеукраїнській Академії Наук тепер розгорнув широку роботу. Інститут має вже широку сітку кореспондентів як в Союзі, так і за кордоном, що надсилають зібрані матеріяли.

Про завдання нституту вчений секретар інституту проф. Холодний говорить:

Інститут встановлює наукову терміноольоґію на ґрунті існуючої літератури й на підставі народнього мовного матеріялу.

Отже, для ознайомлення населення з працею інституту видаватиметься „Вісти Інституту Наукової Мови". Для збирання фільольоґічного матеріялу інститут відряджує експедиції до ріжних районів України.

При інституті існують відділи: природознавства, техніки, сільського господарства, мистецтва й соціяльно-економічний. Інститут останніми часами має вже звязок майже зо всіма закордонними науковими установами, що з ними встановлено обмін виданнями. Між иншим інститут запрошено прийняти участь в науковій праці по складенню інтернаціонального с.-г. словника, що його видає Римська Академія.

Незабаром інститут видасть низку словників, а саме: великий сільсько-господарчий, ботанічний, орнітольоґічний (назви птиць), іхтіольоґічний (назви риб), словник діловодства й низку инших словників. Загалом намічено видати 34 словники.

РОЗВЯЗАННЯ ЛУЦЬКОГО СОЙМИКУ.

Волинський воєвода Мех подав до міністерства внутрішних справ заяву про необхідність розвязання луцького соймику. Є це відповідь на засідання соймику з дня 23. VIII. ц. р., на котрому ухвалено одноголосно (отже й голосами польських селян), жадати від міністра освіти привернення для українського населення української школи, які свого часу Ґрабський перемінив на польські.

Так виглядають „саморжонди" в Польщі.

ЧЕСЬКІ НАСИЛЬНИКИ ВОЛІЮТЬ ЗАМІСЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ ХИЖІ, БАЧИТИ „ЧЕСЬКУ ХАЛУПУ".

Комуністична ґазета „Карпатська Правда" в ч. 42. (24. жовтня ц. р.) підносить гострий протест проти нечуваної бруґальности чеських владарів на Підкарпатській Україні. За повідомленням ґазети, 17. жовтня 1926 р. в 11 місцях з „Карпатської Правди" було викинуто кожне слово, кожне речення, де вжито слово „Українець", „український народ", „Закарпатська Україна", то-що. „Це нечуваний в культурному світі скандал — пише ґазета, — щоби влада забороняла друкувати в пресі імя народу, який збитою масою 600,000 заселює територію цеї держави„. Ніяка буржуазна держава в повоєнній добі не може похвалитися таким насильством над своїми національними меншостями. Ні в шляхотській Польщі, ні в королівській Румунії, де також живуть частини українського народу, не траплялося ще, щоби цензура конфіскувала слова „Українець", „український нарід", „Закарпатська Україна" і т. и... Поверх півміліоновому народови, що є частиною великого сорокміліонового українського народу... заборонено називати себе Українцями, свій нарід народом українським, а свою землю Закарпатською Україною".

Як цікаві зразки цензурних утисків, ґазета наводить декілька речень, що зазнали конфіскати. Так в реченні „нашу землю заселює в більшости нарід, що є частиною українського народу", —сконфісковано „українського"; в реченні „робив фальшиві просьби, щоби закладати чеські школи в чисто українських селах", — сконфісковано слово „українських" і так без кінця.

В справі такої нагінки на національне існування українського нроду на Підкарпатській Україні комуністичні посли Мондок, Ґатій, Сидоряк і инші внесли до чеського парляменту гостру інтерпеляцію, в якій протестують проти такої спроби Чехів перетворити „українські хижі" на „чеські халупи".

ДО НАСТУПНИХ КОНЦЕРТІВ УКРАЇНСЬКОГО КОНЦЕРТОВОГО БЮРА.

Концертове бюро при українському оперному обєднанні блискуче розпочало свій зимовий сезон симфонічним концертом диріґента віденської опери Фріца Стідрі. Дня 25. жовтня концертове бюро влаштовує черговий концерт европейського пяніста Анрі-Жіль- Марше. В майбутньому з 15. листопада бюро передбачає значно поширити свою роботу по всій Україні. В наступних концертах візьмуть участь, крім відомих російських та закордонних диріґентів і артистів ще капеля „Думка" та инш. Між иншим концертове бюро намітило орґанізацію низки концертів української капелі „Думка" за кордоном. В звязку з цим із „Думкою" провадяться переговори, що мають закінчитися цими днями.

В ПОЛЬЩІ АҐІТУЮТЬ ДАЛІ ЗА КОРОЛЕМ

ВАРШАВА, 18. листопада. — Князь Януш Радзівіл повернув з Лодзі і заявив, що відбув конференцію з промисловими маґнатами Лодзі, між якими є Поляки і Німці і дістав від них запевнення, що попруть Пілсудского на польського короля.

В той сам час відбувався в Кракові зїзд землевласників з цілої Польщі, в якому мали взяти участь всі національности до Жидів включно, який рівнож заявився за монархією в Польщі з Пілсудским як королем.

Супроти того утворено в Польщі нову праву народну партію, яка обнимає монархістичний елемент Польщі без огляду на національність і віру. Та партія думає осягнути більшість при найблизших виборах, а маючи більшість ухвалить в соймі зміну форми правління і проголосить Польщу королівством, а Пілсудского польським королем. В тій новій партії грають першу скрипку ті самі, які колись були визначними урядовцями в бувших Австрії і Німеччині.

ШО ПРИНЯВ ПОЧЕСТЬ, АЛЕ НЕ ВЗЯВ ГРОШЕЙ.

ЛОНДОН, 18. листопада. — Бернард Шо знова викликав сензацію. Одержавши нагороду Нобля в сумі $40,000, відповів він шведській академії, що він почесть приймає і дякує за ню, але грошей не бере, бо вони приходять до него тоді, коли він їх не потребує, бо заробляє й так більше, як потребує. На ті гроші він глядить тепер так, як глядівби потапаючий на ратункову линву, яку йому кинули тоді, коли він вже видрапався на беріг. За те Шо радить академії ужити ту суму на те, щоби поширити шведську літературу в Англії, а англійську в Швеції.

БОЛЬШЕВИКИ ПРОГНАЛИ „БУРЖУЙКУ".

МОСКВА, 18. листопада. — В ондім селі на Україні близько Полтави жив малий собі торговщик, якого дочка працювала в фабриці в Полтаві, а по тім в Харкові в металевій робітні. Як робітниця, належала вона до професійної спілки і як така одержала роботу. З рідного села одначе донесли, що вона „буржуйка". Коли це дійшло до відома робітничої юнії, викинули її з роботи. Молода дівчина зажила трутини, а тепер лежить в шпитали і бореться зі смертю.

Доперва тепер відчинилися очі комуністичній пресі і вона виступила дуже остро проти такої поведінки, заявляючи, що буржуї в фабриці не працюють.

ЕКОНОМІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ВІДБУДЕТЬСЯ 4. МАЯ.

ЖЕНЕВА, 18. листопада. — На день 4. мая слідуючого року призначено скликанне міжнародної, світової, економічної конференції. Всі заінтересовані держави мають вислати по 5 представників, які повинні бути економічними знатоками.

ДИБЕНКО СТАЄ ЗНОВА АКТИВНИМ.

МОСКВА, 18. листопада. — Павла Дибенка заіменовано головним командантом постачання червоної армії.

Історія тої людини дуже цікава. Розказують, що він перехилив побіду на сторону большевиків в часі для них найбільш критичнім. Він то перехилив на сторону большевиків балтійську фльоту і був ідолом робітників Путилівського заводу. Перед ним стояла отверта дорога до найвисшої большевицької карієри, якби не припадок. Ото в найбільш важкім часі, коли йшла боротьба, залюбився він в якійсь, як кажуть старій бабі, одружився з нею і пішов на село, щоби провести медовий час.

За те скликано на него суд і всі присутні, а головно Троцький, домагалися його розстрілу, щоби в той спосіб задержати дисципліну в комуністичних рядах. Нарадам проводив Ленін, а тревали вони кілька годин. Коли вже всі виговорилися, Ленін заявив таке: Товариші. Провина Дибенка дійсно велика. Він заслугує дійсно на ще більшу кару, як смерть. Тому рішім, що він обовязково мусить жити з своєю жінкою 5 літ. Це всіх розсмішило і вратувало життя Дибенкови, якого Ленін вислав незабаром до Петрограду для боротьби з контрреволюцією.

ВИЧЕРПУЮТЬСЯ ЗАПАСИ ДЕРЕВА.

МОСКВА, 18. листопада. — Лісовий підкомітет імперіяльної конференції зложив звіт, з якого виходить, що всі держави стоять перед цілковитим вичерпанием запасів мягкого дерева. В звіті подають, що навіть запаси Америки не вистарчать довше, як на яких 25 літ, а Канади може на кілька літ довше.

ПЕРШИЙ „ЗАМАХ" НА ГІНДЕНБУРҐА.

ДРЕЗНО, 18. листопада. — Президент Гінденбурґ приїхав до міста, щоби бути при отворенню нової військової піхотної школи. Коли переїзджав містом витала його маса людей. Нараз з товпи вирвався якийсь молодий мущина і прибіг до повозки, в якій сидів Гінденбурґ, простягнувши до него руку. Всі думали, що він хоче стріляти, бо в кулаці держав якусь річ. Бідного хлопця вхопила поліція, а люде малощо не затовкли на смерть. Показалося, що він мав в руках тільки невинний свисток паперу, який хотів передати Гінденбурґови. Сам він називав себе „Ісусом Христом" і вже з того виходило, що він несповна розуму, що дійсно показалося правдою. Гінденбурґ мав заховуватися дуже холодно і не оказав ніякого страху, коли виглядало, що напасник до него стріляє.

Це був перший „замах" на Гінденбурґа, бо досі йому нічого не приключувалося. Тільки комуністи старалися нераз протестувати проти него, але тільки — криком.

При всякій нагоді складаймо жертви на Сиротинець-Захист Українського Народного Союза.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: „SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МІСЯЦЬ ОЩАДНОСТИ

Перший міжнародній конгрес ощадностей, який відбувся в місті Медіоляні в 1924 р. узнав день 31. жовтня за „СВЯТО ОЩАДНОСТИ" та покликав до життя Міжнародній Інститут Ощадности, який має на ціли допомагати пропаганді ощаджування. Та гарна ідея зродилася по війні, щоби положити вже раз конець воєнній легкодушности та привчити загал до того, що доробитися чогось можна в життю тільки дорогою праці та ощадности. Всі народи прийняли ту ідею і по всіх краях завзято її поширюють. В день 31. жовтня пишуть по всіх часописях статті, скликують збори, розкидають летючки і брошури, в яких ведуть пропаганду за ощадністю. Таку акцію поведено рівнож і серед Українців в старім краю.

Дня 30. жовтня відбувся у Львові зїзд українських кооператив, на якім відчитано реферат про ідею ощадности та обговорено способи поширення цеї ідеї серед українських мас. І добре сталося, що цю справу порушено якраз на кооперативнім зїзді. Бо кооперативи це продукт нашої ініціятиви, це наша самооборона і наша будучність. Держаться і розвиваються вони виключно нашими силами. Тільки ми самі можемо їм дати відповідний до їх потреб капітал, бо польська держава помочи ніякої не дасть, на польський кредит рахувати нам не можна. Тому хоч у нас біда, мусимо всетаки рахувати виключно на нашу власну кишеню. Вже з того видно, як велику вагу відграє у нас отже квестія ощадности. Бо колиб ми всі зуміли вложити до української щадниці в „Свято Ощадности" хоч би тільки по мізерному золотому, мали би ми сейчас кілька міліонів оборотового капіталу і не потребували би зажичатися в Жидів і платити лихварський процент. Та на жаль, ще нам дуже далеко до такого розуміння нашого власного добра. Тому треба ще довгої і сильної пропаганди в тій справі і тому треба нам призначити на ту пропаганду не тільки один день в році, але цілий місяць, бо навіть богаті Американці мають свій „Тиждень Ощадности".

Так як місяць жовтень є місяцем української книжки, так знова місяць листопад повинен бути місяцем ощадности. На него не повинні забувати і американські Українці, бо ощадність це головна підстава й нашого добробуту. Ми повинні памятати в тім місяци на ощадність і вислати хоч раз в рік кількадесять долярів до Центробанку або до Земельного Банку у Львові як свою ощадність, яка принесе нам добрий процент, а краєви велику користь.

ПОЛІТИКА НА СХОДІ ЕВРОПИ

З приводу литовсько-радянського договору.

Франція й Англія утворили Польщу, як охоронний вал для капіталістичної Европи проти большевизму. Тому помогли їй поширити свої границі як найдалі на схід.

Продовженням польського валу на південнім сході є Румунія. Тому Франція й Англія позволили їй загарбати Буковину й Бесарабію.

Польща й Румунія є звязані військовим союзом, зверненим проти Радянського Союза. Крім того і Польща й Румунія звязані військовим союзом з Францією, яка на випадок їх війни з Радянським Союзом має їм дати всяку потрібну поміч, перше всего в воєнних матеріялах.

Для Франції Польща має вартість не тільки як охоронний вал проти Радянського Союза, але також як союзник проти Німеччини.

В останніх часах вартість Польщі для Франції зменшується. В міру розвитку французько-німецького порозуміння Польща як союзник проти Німеччини стає не тільки зайва, але також невигідна. Може прийти хвиля, коли Франції було би вигідно окупити приязнь Німеччини уступками в справі Данцінгського коридора та Шлезка, — але що тоді зробити з союзною Польщею?! Так само первісна ворожнеча між Францією й Радянським Союзом значно ослабла. Коли-б Франції вдалося полагодити корисно справу французьких позичок давній Росії і заключити корисний торговельний договір з Радянським Союзом, тоді Франція не малаби також великого інтересу піддержувати Польщу проти Радянського Союза.

За те на перше місце висувається інтерес Англії у піддержуванню Польщі проти Радянського Союза. Коли Франція в своїх кольоніяльних інтересах ніде не попадає в безпосередній конфлікт з Радянським Союзом, то конфлікт між Англією й Радянським Союзом загострюється в міру того, як укріпляється Радянський Союз. Тут відроджується давня суперечність між інтересами Англії й Росії в Азії, при чім становище Радянського Союза значно сильнійше, ніж було становище Росії, бо він підпирає національне відродження азійських народів проти Англії. Сей конфлікт між Англією й Радянським Союзом є причиною, що Англія звернула свої очи на Польщу. Зрозуміла річ, що коли Радянський Союз матиме клопоти на польсько-румунській границі, то се облекшить положення Англії на далеким Сході.

Чи правда, що Пілсудский в своїй акції був певний підпори Англії, годі провірити. В кождім разі переворот Пілсудского Англія зустріла прихильно і від того часу вважається зближення між Англією й Польщею.

Пілсудский мріє про велику Польщу, по змозі в найширших границях: „від Балтійського до Чорного моря". Остання польсько-радянська війна сповнила часть мрій Пілсудского. Одначе ясна річ, що теперішний стан не є вічний. Ні Україна, ні Білорусь, ні Литва не погодяться з ним. Щоб закріпити теперішні границі Польщі, треба ще раз розправитись з Радянським Союзом, у який входять Україна й Білорусь, і з Литвою. Пілсудский думає, що чим швидше прийде до такої розправи, тим ліпше для Польщі. Бо чим далі, тим більше укріпляється становище Радянського Союза, тим менше стає міжнароднє значіння Польщі і слабшають вигляди Польщі на перемогу.

Найбільша небезпека грозить **Литві.** Між Литвою і Польщею існує доси воєнний стан від часу, як Польща, в супереч сувальському перемирю, заключеному при посередництві Союза Націй, напала на Виленський край і прилучила його до Польщі. Ціла комедія з „бунтом" генерала Желіховського, який нібито збунтувався проти сувальського перемиря і самовільно напав на Вильно, **була зааранжована самим Пілсудским,** який опісля отверто до сього признався перед амбасадорами великих держав. Ясна річ, що тепер Пілсудский може устроїти якусь нову комедію. По обох боках демаркаційної лінії стоять литовські і польські відділи. Спровокувати якийсь конфлікт в таких відносинах не важко. Вистане пригадати, що Пілсудский весною 1919 р. зарядив офензиву в Галичині, а на запитання Мирової Конференції заявив, що се Українці почали офензиву, а Поляки тільки обороняються. Так само може Пілсудский, коли вважатиме момент корисним видумати „литовську офензиву" і — „обороняючись проти неї", — в кількох днях залити малу Литву величезною польською армією. А тоді Литва може „рекурсувати" до головних держав антанти і до Союза Націй, як „рекурсувала" в справі Вильна і як „рекурсували" Українці в справі Східної Галичини.

В кождім разі Литва боїться такого нападу Польщі і се причинилося до заключення литовсько-радянського договору, про який ішли переговори вже від довшого часу.

Сам факт договору не представляє нічого особливого. Є се т. зв. договір про „не-агресію", значить про те, що договірні сторони обовязуються не нападати на себе ані не давати ніякої помочи третім державам, коли-б ті робили щонебудь на шкоду одної з договірних сторін.

Коли литовсько-радянський договір наробив богато шуму, то се з отсих причин:

Він стверджує попередний договір між Литвою й Радянським Союзом (властивійше: російською радянською республикою, бо теперішній Радянський Союз ще не істнував), — договір, в якім Виленський край вважається частю Литви. Крім того в ноті Народного Комісаріяту закордонних справ до литовського уряду стверджується, що дійсне порушення литовської границі сусідньою державою (себто загарбання Вильна Польщею) не зміняє становища Радянського Союза. В сьому Польща побачила демонстрацію проти приналежности Вильна до Польщі. Не тільки Польща! Навіть Конференція Амбасадорів уважала за потрібне занятися сею справою і на засіданню 20. жовтня ствердити, що вона не має причини зміняти свого рішення з 15. марта 1923 р. про признанне Виленського краю Польщі та що вона вважає се рішення **дефінітивним.**

Всі дотеперішні протести українського й білоруського народу під Польщею, як також протести Литви проти рішення з 15. марта 1923 р. не зворушували Конференції Амбасадорів. Аж тепер вона заговорила, — коли про справу Виленського краю згадав Радянський Союз.

Проф. Д-р М. Лозинський.
(Конець буде)

ОГОЛОШЕННЄ:

Сим подається до загального відома членів У. Н. Союза, що **Братство св. Стефана, від. 181. У. Н. Союза** в Менвил, Ровд Айленд, змінило свою назву на **Товариство ім. Михайла Драгоманова, від. 181. У. Н. Союза** в Менвил, Р. Ай.

Товариство ім. Січинського, від. 146 в Гемтрамк, Міш., на **Товариство ім. Івана Франка, від. 146 У. Н. Союза** в Гемтрамк, Міш.

Так само **Братство св. Івана Хрестителя, від. 97.** в Пасейк, Н. Дж., змінило свою назву на: **Товариство ім. Івана Франка, від. 97. У. Н. Союза** в Пасейк, Н. Дж.

Іван Каштанюк, гол. рек. секр.

ДЕ ГАРКАВЕНКО БУДЕ БОРОТИСЬ.

Гаркавенко і Збишко борються в Байон, Н. Дж. в пятницю 26-го листопада. Борба відбудеться в гали під ч. 35 Е. 23-та улиця. Кромі них будуть боротися ще і другі борці.

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ.

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного).

(35)

— Атамане! — шепнув приступаючи до него той самий рудий пісенник, що остановив його рано! — вартівника я зарізав! Давай швидше, ключі, війдімкнемо тюрму тай прощай; пійду на пожар грабити з молодцями! А де Коршун?

— В руках царя! — відповів скоро Перстінь. — Все пропало! Збирай хлопців та й тягу! Пст; се хто?

— Я! — відповів Митько, відтуляючись від стіни.

— Забирайся, дурню! Всі забираються з слободи! Збір коло кривого дуба!

— А князь же? — спитав Митько протяжно.

— Дурню! Чуєш, все пропало! Дідуня вмили, ключів нема!

— А хибаж тюрма замкнена?

— Як же не замкнена? Хто відімкнув?

— А я!

— Що ти, бовване? Говори толком!

— Щож говорити? Приходжу, нема нікого; вартівник лежить, розложивши ноги. Я собі думаю: ануж я стрібую, чи міцні двері? Напер плечима, а вони як були, так і зіскочили з завісами!

— От раз дурень! — сказав радісно Перстінь. — Правду кажуть, що на дурних світ стоїть!

І Перстінь поцілував Митька.

— Ідиж, сякий такий сину, за мною! А ти, бандуристе, тут зачекай. Коли що буде, свисни!

Перстінь увійшов в тюрму. За ним поліз і Митько.

За першими дверми було ще двоє дверей, але слабших, так що до-разу подалися богатирським Митьковим плечам.

— Князю! — сказав Перстінь, входячи в саму спідну темницю; — вставай!

Серебряний подумав, що прийшли вести його на смерть.

— Хибаж теперь рано? — спитав він; — або ти, Малюто, не можеш витримати до рання?

— Я не Малюта! — відповів Перстінь. — Я той, котрого ти від смерти спас. Вставай, княже! Час дорогий! Вставай, я виведу тебе!

— Хто ти? — спитав Серебряний: — я не знаю твого голосу!

— І не дивниця, бояріне; де тобі тямити мене! Але вставай! Нам ніколи гаїтися!

Серебряний не відповідав. Він подумав, що Перстінь один з Малютиних катів, і взяв його слова за насміх.

— Хибаж ти не віриш мені, княже? — продовжав атаман з досадою. — Згадай Медведівку, згадай Погану-Калужу: я Ваньо Перстінь!

Палахнула радість в груди Серебряного. Загадо його серце і забилося любовю до волі й життя. Замріли в його думках і ліси і поля і нові славні битви, і явився йому, яко сонце, світлий образ Олени.

Уже він схопився з землі, уже готов був іти за Перстенем, коли се згадав він дану цареви клятву, і в серци йому похолонуло.

— Не можу! — сказав він; — не можу іти за тобою. — Я обіцяв цареви не втікати від него і ждати, деб я не був, суду його!

— Князю! — відповів здивований Перстінь: — мені ніколи толкувати з тобою. Люде мої ждуть; кожда хвиля може нас погубити; завтра тобі смерть, тепер ще час, вставай, ходи з нами!

— Не можу! — повторив мрачно Серебряний: — я цілував йому хрест на моє слово!

— Бояріне! — крикнув Перстінь, і голос його змінився від гніву: — чи дрочишся ти зі мною, чи що? Задля тебе запалив я Слободу, задля тебе стратив я найліпшого мого друга; задля тебе може ми всі тут наложимо своїми головами, а ти хочеш остатись? Чи мик сюда дурно прийшли? Чи ми твої блазни, чи що? Та рад би я бачити, хто би смів глумитись надо мною! Говори по раз остатний: ідеш, чи ні?

— Ні! — відповів рішучо Микита Романович, і ляг на сиру землю.

— Ні? — повторив, закусивши зуби, Перстінь: — ні? Так не бутиж по твойому! Митьку, хапай його силоміць! — І в тійже хвилі атаман кинувся на князя і завязав йому поясом рот.

— Тепер не ворхнеш! — сказав він злобно.

Митько вхопив Серебряного на руки і як маленьку дитину виніс із тюрми.

— Живо! Ідім! — сказав Перстінь.

На одній улици попались їм опричники.

— Кого несете? — спитали вони.

— Слобідського на пожарі головнею заголомшило! — відповів Перстінь. — Несемо до криниці!

При виходї з Слободи їх остановив вартівник. Вони хотіли пройти мимо; вартівник роззявив рот крикнути; Перстінь трахнув його своїм топором, і він повалився, не пиcнувши.

Розбійники винесли князя з Слободи без дальшої перешкоди.

XXII.

Дорога.

Втікаючи з родительського дому, Максим схоронився до одного монастиря. Тут зразу перелякались його, коли признався на сповіди, хто він та що не злюбить царя ані батька. Коли же монахи переконались, що не допустився він ніякої зради і вібув вложену на себе покуту, всі його полюбили і він пробув тут цілий тиждень, почім рішився їхати дальше.

Ще в Слободі чув Максим про нові напади Татар на рязанські землі, і давно вже хотів помірятися з ними. Коли сказав се ігуменови, старий засмутився.

— Куди тобі їхати, сину? — сказав він. — Ми всі тебе полюбили, всі до тебе привикли. Хто знає, може й тебе постигне благодать божа, і ти назавсіди лишишся з нами? Послухай, Максиме, не їдь від нас!

— Не можу, отче! Давно вже доля кличе мене в далеку сторону. Давно вже чую брязкіт татарського лука; а иноді, як задумаюсь, то немов стріла свистає понад голову. І се мене тягне.

Ігумен не затримував більше Максима, відправив йому напутний молебень, поблагословив його, і Максим знову опинився на кони, серед зеленого лісу.

Як перше, Буян скакав навколо і весело дивився на Максима. Нараз він загавкав і побіг наперед. Максим уже вхопив за шаблю, коли се вказався їздець в жовтім кафтані з чорним двуголовим орлом на груди. Їздець їхав скоро, весело посвистував і тримав на пестрій рукавици білого сокола в каптури і дзвінках. Максим пізнав в нім одного з царських сокольників.

— Трифоне! — крикнув він.

— Максиме Григорієвичу! — відповів весело сокольник. — Доброго здоровля! Як твоїй милости поводиться? Так от де ти, Максиме Григорієвичу! А ми в Слободі думали, що ти Бог зна де пропав! Ну, вже як батюшка твій розлютився! Крий Господи! Дивитись було страшно! Та ще богато розказують про твого батюшку, про царевича та про князя Серебряного. Не знаєш, чому й вірити! Ну, слава Богу, добре, що ти найшовся, Максиме Григорієвичу! І зрадуєжся твоя матінка!

Максимови досадно було, що стрівся з сокольником. Але Трофон був добрий хлопець і при случаю умів мовчати. Максим спитав його, чи давно він із Слободи?

— Та вже буде з тиждень, як Адраган з поля полетів! — відповів сокольник, показуючи свого сокола. — Але ти може й не знаєш, Максиме Григорієвичу! Ну, вжеж набрався я було страху, як цар на мене розсердився! Та змилувався над мною милосердний Бог і святий мученик Трифон показав надо мною своє чудо!

Сокольник зняв шапку і перехрестився.

— Бачиш, Максиме Григорієвичу: виїхав государ, буде тому з тиждень, на птичі лови. Пускав і Адрагана разів два; як на лихо, за третім власне разом дур взявся Адрагана. Зачав бити соколів, тай утік! Я було чвалав за ним, та куди! Пропав зовсім. От доніс сокольничий цареви, що пропав Адраган; Цар велів мене закликати, тай каже, що ти єсь, Трифоне, мені головою за него відповідаєш; дістанеш-добре, а ні — голову зітну. Що діяти! Цар не жартує! Поїхав я шукати Адрагана; шість днів промучився, стала вже мене й шия боліти; думаю, прийде попращатися з головою. Став я плакати; плакав, та з горя й заснув у лісі. Що тільки я заснув, стало мені снитися: світло розлилось між деревами і двоє пішов по лісі. І чую той дзвін я в сні, сам до себе кажу: се Адраганові дзвіночки дзвонять. Дивлюсь, передо мною стоїть на білім кони, цілий в світлі, молодий їздець і держить на руці Адрагана. — Трифоне! — сказав їздець; — не тут шукай Адрагана. Встань, ходи в Москву, до Лазаревого урочища. Там стоїть сосна, а на ній сидить Адраган. Проснувся я, і сам не знаю відки, стало мені понятно, що їздець той був святий мученик Трифон. Скочив я на коня і почвалав до Москви. Щож, Максиме Григорієвичу, чи повіриш? як приїхав я на те урочище, бачу: дійсно сосна, а на ній сидить мій Адраган, цілком так, як говорив святий!

Голос сокольника дрожав, і слези капали з очей його.

— Максиме Григорієвичу: — додав він, утираючи слези: — тепер хоть весь маєток продам до-чиста, хоть сам пійду в найми, а збудую каплицю святому угодникови! На тім самім місци збудую, де найшов Адрагана. І образ велю намалювати на стіні такий самісінький, як звився мені святий: на білім кони, високо піднявши руку, а на ній білий сокіл. Прикажу і дітям і внукам славити його, правити йому молебні і ставити мальовані свічки, що не захотів він моєї погибели, спас від смерти раба свого! Бачиш, — продовжав сокольник, дивлячись на сокола: — ось він, Адраган, цілісінький! Ану-но здійму з тебе каптурик! Чого кричиш? Ей, політати хочеться! Ні, брате, погоди! Досить налітався, не пущу!

І Трифон дражнив сокола пальцем.

— Бач, який сердитий! Так і хапає! А як кричить!

Оповіданє сокольника запало в душу Максима.

— Возьмиж і мою жертву! — сказав він, кидаючи жменю золотих в шапку Трифона. — Ось всі мої гроші; мені їх не треба, а тобі ще богато прийдеться збирати на каплицю!

(Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ОЙ, НЕМАЄ НІ ВІТРУ НІ ХВИЛІ З ШИКАҐОВСКОЇ УКРАЇНИ.

Читаю я „Січ" з січового обовязку, читаю від дошки до дошки. Затиснувши зуби, зібравши всю силу волі, на яку мене стати, читаю. Очи мені липнуть у білий день, зівати хочеться, на спаннє збирається, а я таки поборюю себе і читаю „Січ".

Читаю все. І прикази від найяснійших Гетьманів. І роскази від менче світлих отаманів. І дописи від зовсім уже не світлих гетьманців.

Читаю про іменовання світлих бунчукових товаришів, і про скидуваннє з уряду колись світлих, а нині на думку Головного Отамана вже не світлих отаманців. Читаю про маневри, і про полеву кухню, і як коло неї ясний пан отаман промову говорив, доказуючи, що священики, які не йдуть з гетьманом і отаманом, є зволоч. І читаю, як польські міські урядники помагають гетьманцям спасати Україну.

Читаю про світлого пана гетьмана й про присутність світлої жени нашого гемтрамцького майора-Поляка на посвяченню січового прапора. Словом, чи є що такого в світі, щоби не вичитати в тій нашій цікавій „Січи"?

І тільки одного в ній не вичитаєш: не бачу там ніякої вістки про те, щоби в Шикаґо святковано память Івана Франка. Цілий український народ святкує память великого будителя, на Великій Україні, в Галичині, на еміґрації, навіть на Підкарпаттю. Святкують, як бачу, в кождій українській кольонії в Америці.

Тільки в однім Шикаґо не святкують Івана Франка. Український народ одно, а ясні панове атамани друге. Чи ясний гетьман з Берліна дозволу не прислав, чи Поляк, що мейорує на Гемтрамку, не дозволив ясному панови отаманови, чи в Шикаґу радять, як на Турка стати, досить, що не чути ні вітру ні филі з шикаґовської України.

Гемтрамцький січовик.

—o—

ПЕРЕЙТИ ДО ДЕННОГО ПОРЯДКУ.

Як показується зі звіту головного уряду „Провидіння", поміщеного в „Америці", самий головний уряд „Провидіння" признався, що він дістав від відділів „Провидіння" 19 протестів проти епископської політики в „Провидінню".

Як показує сей протокол, уряд „Провидіння" постановив перейти над сими протестами 19 своїх відділів до денного порядку.

Протест 19 відділів „Провидіння" признано за маловажну справу, щоби нею займатися.

В тих 19 відділах є може до тисячки членів „Провидіння". Але що значить тисячу членів для „Провидіння"? Се просто ґшик. Поляки не дивляться на протест вісьмох міліонів Українців, а тут „український" уряд мавби дивитися на протести тисячки Українців?

Нащо головному урядови „Провидіння" дивитися за думкою 19 відділів „Провидіння", коли за епископом Богачевським і урядом „Провидіння" заявилося сімох братів з клюбу інтеліґенції в Шикаґо та о. папський шамбелян Курилло?

Що значить 19 відділів в порівнанню з сімома інтеліґентами? Над голосом 19 відділів переходиться до порядку денного, а голос кождого о. Курилла підноситься як голос натхненого Богом.

Я вдячний, що головний уряд „Провидіння" для членів „Провидіння" се виразно зазначив. Члени „Провидіння" се обі запамятають.

Член „Провидіння".

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

З українського життя в Америці.

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Заснованя Комітету Оборони Чести України.

З ініціятиви Т-ва ім. Івана Котляревського основано в Шикаґо, Ілл., „Комітет Оборони Чести України", на зборах представників чотирнайцяти українських товариств. Уряд тов. ім. Котляревського скликав представників товариств на наради, які відбулися дня 14. жовтня в Українській Народній Гали.

Слідуючі товариства надіслали своїх делеґатів: Т-во Рождества Пресв. Богородиці, 259 від. У. Н. Союза; тов. св. Петра і Павла, від. 220. У. Н. Союза; братство св. Димитрія, від. 301 У. Н. Союза; тов. ім. Т. Шевченка, від. 252 У. Н. Союза; українська православна парохія Пресв. Тройці, тов. ім. Ів. Франка, 93 від. У. Р. Союза; тов. Волод. Винниченка, 252 від. У. Р. Союза; тов. ім М. Грушевського, від. У. Р. Союза; тов. ім. Богдана Хмельницького, 66 від. У. Н. Помочі; тов. „Бандурист"; Т-во ім. Івана Котляревського, 23 і 33 від. Оборони України; Запомогове Т-во Українських Жінок.

Збори відкрив п. Г. Симочко, предс. тов. ім. Котляревського.

Предсідателем зборів вибрано п. Т. Маслея, секретарем п. Мисика. П-н Симочко пояснив зібраним ціль зборів. При кінці місяця травня упав від ворожих куль на вулиці м. Парижа бувший головний отаман Симон Петлюра. Небаром перед судом в Парижі відбудеться судовий процес проти убийника, Жида Шварцбарта. Жиди і большевицький уряд вживають усіх засобів, щоби злочин Шварцбарта представити в геройськім освітленню, — що нібито убийник помстився за кривду і погроми виконувані на Жидах по приказу пок. Головного Отамана. Нам відомо, що усі ті наклепи неправдиві. Ми могли годитися або не годитися з політикою Симона Петлюри, однак перед судом в Парижі мусимо оборони честь усього українського народу, опрокинути усі ворожі наклепи, доказати, що ані бувшому правительству Української Народної Республики, ані усьому українському народови таких обвинувачень не можна ставити, бо вони не годяться з правдою. Жиди складають на оборону Шварцбарта великі гроші. Українці теж мусять своїми жертвами допомогти очистити від нечесних очернень імя пок. Симона Петлюри і усього нашого народу. Крім цього Українці обовязані допомогти вдові і дочці-сироті, які остались беззахистними після смерти пок. Симона Петлюри. Українці на еміґрації в ріжних краях Европи засновують Комітети і збирають жертви на цю ціль. Те саме повинні зробити Українці в Америці. В тій цили розписано листи до українських товариств в Шикаґо, з яких 14 товариств надіслали своїх представників. Від імени товариства ім. Котляревського п. Симочко заявляє, що воно буде по своїм силам підтримувати започатковану акцію для оборони чести України.

Після річевої дискусії начеркнено програму діяльности посеред Українців в Шикаґо. Уряд Комітету Оборни Чести України має скликати три віча в Шикаґо: одно в північно-західній частині міста, друге в полудневій і третє в Борнсайд. Підчас віч, після промов, в яких буде зясована діяльність пок. Симона Петлюри, будуть переведені збірки так для процесу, як на допомогу родині Покійного. Крім того Комітет звернеться до всіх товариств, щоби вони жертвували із своїх кас певну суму на цю ціль.

До уряду Комітету Оборони Чести України вибрано слідуючих: Іван Меґас, предс.; Іван Савчук, секр. рекорд.; Дамян Шостак, секр. фінанс.; П. Жовнірчук, касієр; П. Щербатий, в. Максим, Іл. Савіцький, контрольори.

Ипостановлено, що уряд має звернутися до українських часописів з проханнєм оголосити віча, які відбудуться в Шикаґо а також старатися, щоби й инші українські громади в Америці помогли тій справі. Доручено урядови увійти в порозуміння з Комітетом в Парижі, який займається підготованням процесу, і з Вдовою по пок. Симоні Петлюрі і вирішити, куди мають бути вислані зібрані жертви. Виказ жертв буде оголошений в часописах.

Іменем Комітету Оборони Чести Українського Народу звертаємось до всіх українських громад в Америці з зазивом, щоби і вони доказали, що вміють постояти за честь усього українського народу і дати поміч родині, яка лишилась в прикрих матеріяльних відносинах після смерти великого Борця за волю України.

—o—

ВУДГЕВЕН, Н. И.

На допомогу пасейським страйкарям.

З рамени Товариства „Вільна Україна" від. 200 У. Н. Союза зібрано на допомогу страйкуючим в Пасейку 17 долярів. Жертви зложили по 1 дол.: Микола Костів, Господарець Петро, Цісик Володимир, Іван Орлян, Непорадний Олекса, Стефан Савка, Кузенка Тимко, Стах Жатковський, Григорій Лата, Яків Жатковський, Лата Павло, Денис Великанович, Семків Стефан, Микита Савка; по 50 цнт.: Паращук Йосиф, Ілько Курочка, Іван Романків, Михайло Ворона, Миськів Стефан, Супик Михайло.

Денис Великанович, секр.

ДО ВП. П. СЕКРЕТАРІВ У. Н. СОЮЗА.

Отсим подається до відома, що календар У. Н. Союза, на рік 1927. вже вийшов і з днем 22-го листопада розпічнесь висилка до відділів. Сейчас висилається тим відділам, котрі мають місячні засідання в першу неділю в місяці. Всі посилки вишлеться на сю адресу, яка е подана як урядова адреса відділу. Хто з п. Секретарів бажавби, щоби календарі висилати впрост на адресу галі або блисше відбуваючихся мітінґів, нехай сейчас повідомить про се канцелярію У. Н. Союза, зазначуючи, що се тільки для висилки календарів. Котрий з п. Секретарів зміняє адресу сего місяця або в початку слідуючого, щоби сейчас про таку зміну повідомив головну канцелярію.

По отриманню календарів обовязком місцевого уряду буде роздати їх членам по ціні 30 цнт. за примірник а належитість прислати враз з рахунком в місяці грудні сего року.

Члениці жени членів мають право зажадати календарів по тій самій ціні себто 30 цнт. за примірник.

Р. Слободян, гол. фін. секр.

Останнє бажання.

Вязничний директор (питається вязня, який завтра має повиснути на шибениці): Що скажете подати собі на вечеру зїсти і випити? Все сповниться вам, бо то останнє ваше бажання.

Арештант: Шкода! шкода! Колиб ви це були сказали мені тому три місяці, то не було би прийшло до грабункового нападу.

—o—

Гість: Вейтер, ви помилилися в рахунку! В сумі повинно бути 13 долярів, а не 14!

Вейтер: Ні, пане, я не помилився, лише я думав, що ви вірите у феральні числа, тому не хотів написати 13.

—o—

Після представлення виходить якась пані і приступає до співака-баса, який також вийшов із опери:

— Коли не помиляюся, то ви славний бас Тремолі?

Співак: Так. Чим можу служити, ласкава пані?

— Ах, не гнівайтеся, я хотілаби просити, щоби ви голосно крикнули на мого візника. Його десь нема, а я ніяк не можу докликатися його.

НЕРВОВІ ДІТИ.

(Др. Д. А. Том.)

Коли дитина неспокійна, роздратована, невдоволена, то це звичайно не її вина, а перший знак її ненормального, неправильного нервового або душевного стану. Коли вона в ночі добре не спить, коли не мае апетиту, перебирае в їжі, взагалі химерить, нарікае, то-що, то це теж може бути наслідком нервного роздратовання або перемучення, утоми.

Звичайно, воно може пройти само собою, але й може попереджати якісь гірші недомагання й лишити слід на будуче. Тому, помітивши зміну в дитині, батьки повинні негайно пошукати причин. Передівсім — чи фізично дитина здорова; чи досить сильна, щоб подолати своїм завданням в школі чи дома; чи мае досить спочинку і розваги; чи пристае з иншими дітьми, чи бавиться з ними, чи може їй докучають; чи може мае якісь свої окремі проблеми, надії й заміри та турбується ними; може завидує кому, може боїться чого, може мае які свої клопоти, труднощі, перешкоди. Пізнавши, в чім річ, часами можна моментально дитину заспокоїти і привернути до нормального стану. Звичайно треба зняти з неї той тягар, що її тисне і мучить. Буває, що треба їй помогти в шкільній науці або на деякий час зовсім взяти зі школи, поки не відпічне і не заспокоїться. В кожнім випадку треба вважати, щоб дитина мала досить сну, і треба годувати її доброю, здоровою і смачною стравою.

З фізичних недомагань, які впливають на весь настрій і поведінку дітей, часто трапляеться в них слабість, яку називають танком св. Віта. Щодо її причин, наука медицини ще не мае певности, але певна річ, що розвивається та слабість на основі фізичного виснаження, втомлення. Може вона розвинутись, наприклад, в хлопця, котрий напружено в школі вчиться, а ще крім того дома працює або далеко йому їздити до школи. Може така слабість скінчитися повною фізичною руїною, але й буває, що декілька тижнів спочинку вистарчить для повного подужання.

Дбайливі батьки повинні звертати увагу навіть на найбільш звичайні, буденні переживання дитячої душі. Наприклад, завить є зовсім звичайним, можна сказати — нормальним, зявищем в дітей. Коли не творити для неї окремих причин, не давати дітям нагоди до завидування й заздрости, то значіння вона не мае і дитина з того виростае. Але в инших умовах може розвинутися в неї характер, з яким в дальшім життю буде трудно і самій людині і другим людям з нею. А скільки то людей, буває, навмисне дратують дитину, показуючи — за кару для неї чи що — більш любови чи уваги до другої дитини. З такого „покривдження" може розвинутись і завить і злість і злоба і всякі погані прикмети характеру.

Взагалі з дитячими почуваннями треба обходитися дуже обережно. Душа дитини така-ж вразлива, як і тіло, або й ще вразливіша. Враження можуть залишитися в неї на все життя. Батьки самі не знають, що вони роблять, коли дітей страшать — пострахом хочуть здобути послух і дисципліну. Все одно чи грозити, що побють або „підуть собі геть" або віддадуть дитину куди то, чи страшити циганом чи полісменом чи чим иншим „страшним". Діти швидко переконуються, що це тільки пустий пострах і перестають боятися та, чого доброго, бачать, що батько чи мати говорить неправду, і самі того вчаться. Абож діти стають „залякані", несміливі, нервові, — прикмета, яка може в них лишитися на довгі літа. Так само не годиться обманювати дітей обіцянками, яких батько не думае сповнити, ані підкуплювати їх дарунками чи ласощами за те, що дитина і без того повинна зробити. У всіх тих випадках вистарчить похвала або догана, на які всі діти вразливі.

ВІДОЗВА

ДО ЗЕМЛЯКІВ ЗБАРАЖСЬКОГО ПОВІТА.

Дорогі Браття і Товариші. Вже майже рік минае від часу, коли я взивав вас, родимці, головно тих, що живуть в околиці Пітсбурга, щоби ми заложили комітет Збаражчан і допомогли нашим браттям в Збаражи збудувати Народний Дім. Та показалося, що мій голос, то голос вопіющого во пустині.

Тут є богато Збаражчан в Пітсбурщині. Я їх сам знаю, бо богато з них, коли я тільки зачав розмову за Збаражський Народний Дім, то зачали утікати від мене мов від якої зарази. А чи так повинно бути? Чи й ми не повинні причинитися до цего, Великого і Врочистого Свята, коли зможемо вивісити український прапор на Збаражськім Народнім Домі?

Чи й ми не повинні причинитися до побіди українського народа в старім краю?

В кого єсть українське серце, хто почувае себе Українцем і бажае волі свому народови, той нехай не відкладае, але нехай піде на почту ще нині і пішле свою жертву на низше подану адресу.

Я від себе складаю $20.00. Хто другий? Як би хто з вас не мав довіря до моеї особи, то нехай пішле гроші до Обєднання, або до комітету в Нюарку, або впрост до Збаража.

Гроші прошу висилати на адресу:

Andrew Zywotko
R. D. 1, Imperial, Pa.

ДО ЗЕМЛЯКІВ З МІСТА КОПИЧИНЕЦЬ, ГАЛИЧИНА.

Отсим подаемо дальший тяг збірки на будову читальні „Просвіта" в Копичинцях. Попередно ми вислали $200, а тепер вислано $85 на руки Михайла Бульчака, голови читальні. Посвідка перехована в гром. Василя Нички.

Комітет складається з слідуючих: Василь Ничка, Григорій Опир, Петро Штокал, Казимир Кузів.

Дальші жертви зложили:

Збірка в Братстві Св. Володимира $17.00; по $10.00: Петро Штокал, Данило Опир; по $5.00: Василь Ничка, Еміль Сузанський, Дмитро Ничка; по $3.00: Іван Салик, Григорій Опир, Іван Могильовський; по $2.00: Стефан Чорний, Миколай Опир, В. Пасічник, Казимир Кузів, В. Сидор; по $1.25: Прокіп Брест; по $1.00: Павло Жила, Семен Зареничук, А. Зурик, М. Гаврилович, Федор Кіха, Юрій Фелик, Семен Ухач, Ф. Литвинич, Михайло Дячок, Н. Рапанович, І. Вітнюк, М. Паламар, С. Тобоевський, Маляр, Стефан Чорний; по 50 ц.: В. Сенюк; по 25 ц.: Аскар Річі.

Разом зібрано $88.00.

АЛЕКСАНДЕР ГАРКАВЕНКО
бореться в сей понеділок в Ню Йорку в Арморі Гол з Владком Збишком.

Ах так!

— Я вже два роки не говорю з моею жінкою.

— Чомуж то?!

— Щоби не перебивати їй!